

SESSİZ KİTAPLARIN DIŞ YAPI ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Analysis of The External Structural Features of Wordless Books

Zeynep TAŞKIN

zt.taskin@gmail.com

ORCID No: <https://orcid.org/0000-0003-3572-8061>

Araştırma Makalesi/Research Article

Doi: 10.56671/hafizadergisi.1606395

Sayfa: 84-98

Makale Gönderim Tarihi

20/12/2024

Makale Kabul Tarihi

27/12/2024

* Bu çalışma TRB2 International Congress on Educational Sciences 2024 kongresinde aynı başlıkla sunulan sözlü bildirinin geliştirilmiş halidir.

This study is an improved version of the oral presentation with the same title at TRB2 International Congress on Educational Sciences 2024.

Öz

Sessiz kitaplar, neredeyse hiç yazının olmadığı, resim ve çizimlerle olay örgüsünün anlatıldığı kitaplardır. Okuma yazmanın olmadığı okul öncesi yıllarda sessiz kitaplar çocukların gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, okul öncesi çocuklara yönelik yayımlanan sessiz kitapların dış yapı özelliklerini ortaya koymaktır. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışmada doküman incelemesi yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini evrenden random yöntemle seçilen 18 yayınevini satışı sunduğu 28 sessiz çocuk kitabı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kontrol listesi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen kitapların yayımlandığı yıllara bakıldığında, en fazla kitabın 2021 ve 2022 yıllarında yayımlandığı görülmektedir. Cilt türü açısından incelendiğinde ise dikişli ciltlemenin 25 kitapta en çok tercih edilen ciltleme olduğu bulunmuştur. İncelenen kitaplarda canlı renklerle oluşturulmuş çizimler ön plana çıkmakta, siyah-beyaz çizimler ise çok az tercih edilmiştir. Kullanılan kâğıt hamuru incelendiğinde, mat kuşe kâğıdın en yaygın tercih edilen tür olduğu, bunun yanı sıra parlak kuşe ve yarı mat kuşe gibi çeşitlerin de bazı kitaplarda yer aldığı görülmektedir. Çalışmada incelenen kitaplarda, kapak türleri açısından sert kapak ve karton kapak kullanımının yaygın olduğu belirlenmiştir. Sayfa düzeni bakımından, kitapların çoğunda tam sayfa resimlerin hâkim olduğu görülmüştür. Bazı kitaplarda ise tek sayfa resimlerle küçük ayrıntıların bir arada sunulduğu düzenler tercih edilmiştir. Sessiz kitapların sayfa sayılarının büyük çoğunluğunun 30-40 sayfa aralığında olduğu görülmüştür. Bu çalışmada incelenen sessiz kitapların dış yapı özellikleri itibariyle çoğunlukla özenli olduğu ve alanyazın tarafından kabul edilen kriterlere uygun olduğu görülmüştür. Türkiye'deki yazarlar ve yayınevleri daha çok sessiz kitap yayımlamaları konusunda ilgili bakanlıklar tarafından cesaretlendirilmeli ve teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sessiz kitap, Okul öncesi, Dış yapı, Doküman incelemesi, Nitel

Abstract

Wordless books are books in which the plot is conveyed almost entirely through illustrations and drawings, with little to no text. During the preschool years, when literacy skills have not yet developed, wordless books play a crucial role in children's development. In this context, the aim of this research is to reveal the external structural characteristics of wordless books published for preschool children. This study adopts a qualitative research approach, utilizing document analysis. The sample of the research consists of 28 wordless children's books published by 18 publishing houses, selected randomly from the population. A checklist developed by the researcher was used as the data collection tool. The data obtained from the study were analyzed through descriptive analysis. When examining the publication years of the books reviewed within the scope of the research, it was observed that the majority were published in 2021 and 2022. Regarding binding types, stitched binding was found to be the most preferred method, used in 25 of the books. The illustrations in the books examined predominantly feature vibrant colors, while black-and-white illustrations were rarely chosen. Analysis of the paper types used revealed that matte coated paper was the most commonly preferred, with glossy and semi-matte coated paper also appearing in some books. In terms of cover types, hardcover and cardboard covers were frequently used. In terms of page layout, most books featured full-page illustrations, while some presented layouts that combined single-page illustrations with small details. The majority of wordless books contained between 30 and 40 pages. In this study, it was observed that the external structural features of the silent books examined were generally well-crafted and aligned with the criteria accepted by the literature. Authors and publishers in Turkey should be encouraged and supported by relevant ministries to publish more wordless books.

Keywords: Wordless book, Preschool, External structure, Document analyse, Qualitative

Giriş

Çocuk edebiyatı ürünleri dil edinimi ve eğitiminde kullanılabilecek zengin kaynaklardır. Bu ürünler, okuma akıcılığını geliştirir ve okuduğunu anlama becerisini destekler. Ayrıca, sözcük dağarcığını genişletir ve çocukların daha fazla edebi eserle etkileşimde bulunmasına olanak tanır. Bunun yanında, hem öykü hem de yazar kavramlarına yönelik farkındalığı artırır, sözel dil

becerilerini geliştirir ve yazılı ifadelerde akıcılığı artırır (Strickland vd., 2004). Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı ürünlerinden olan resimli çocuk kitapları çocukların gelişiminde önemli yer tutmaktadır. Resimli kitap terimi geniş yelpazeye sahiptir. Sessiz kitaplardan, görsellerin yalnızca süsleme işlevi üstlendiği eserlere kadar uzanan farklı türleri içerir. Dolayısıyla, resimli kitaplar yalnızca edebi metinleri görsel öğelerle desteklemekle kalmaz, aynı zamanda anlatıyı tamamen görsel biçimde sunarak çocukların hayal gücünü ve kavrayışını destekleyen güçlü bir araç hâline gelebilmektedir (Matulka, 2008). Resimli kitap kavramı içinde yer alan sessiz kitaplar metin içermeyen, yalnızca resimlerle hikâyeye anlatan ve çocukların eğitim süreçlerinde etkili bir kaynak olarak değerlendirilebilecek nitelikteki kitaplardır (Jalongo vd., 2002). Görsellerle oluşturulan anlatılar, çocuklara dil ve görsel öğeler arasında ilişki kurmayı öğretirken, bağlam ipuçlarını kullanarak anlam çıkarma ve yaratıcı anlatımlar geliştirme imkânı sunmaktadır. Bu kitaplar, küçük gruplar halinde kullanıldığında yazma ve sıralama becerilerini geliştirme sürecini teşvik etmektedir (McGuire, 2023).

Çocukların sessiz kitaplarla etkileşimde bulunması, onların okuryazarlık faaliyetlerini anlamalarına ve metinleri keşfederken kullandıkları anlam oluşturma süreçlerine dair derin bir farkındalık kazandırabilir. Bu kitapların en önemli özelliği, çocukların hikâyeyi bağımsız olarak keşfetmelerine ve kendi dünya görüşlerini metinlere yansıtılabilmelerine olanak tanınmasıdır (Arif ve Hashim, 2008). Sessiz kitaplar, çocukların görsel, kültürel ve basılı okuryazarlık arasında bağlantı kurmalarına olanak tanır. Aynı zamanda bu kitaplar, çocukların özgün üretkenliklerini destekleyip, sanata olan duyarlılıklarını artırır. Görsellerin aktardığı hisler, çocukların duygusal gelişiminde önemli bir rol oynar. Profesyonel şekilde resimlendirildiğinde, bu etkiler daha belirgin hale gelir. Bu sebeple, çizimlerde kullanılan çizgi, renk, şekil, doku, mekân ve perspektif gibi öğelerin ustalıkla işlenmesi önem arz eder (Gülbil ve Bilbay, 2024). Resimler, anlatılmak istenen konunun özünü basitleştirme ve insanın zihnindeki soyut kavramları somut bir hale getirme gücüne sahiptir. Dinlediğimizde yetersiz kalan bir anlatım, gözlerimizle gördüğümüzde anlam kazanır ve bizi içine çeker. Çocukların duygu ve düşüncelerine dokunan, onları güldüren, henüz dil becerileri tam gelişmemişken bile konuşmalarını sağlayan ve kavramsal gelişimlerine katkıda bulunan resimler, güçlü bir görsel uyarıcı olarak kabul edilmektedir (Şahin, 2014).

Çocukların gereksinimlerine uygun tasarlanan resimli çocuk kitapları, öğrenme süreçlerine destek olma açısından büyük önem taşır. Uluğ ve Bayraktar (2014), çocuk kitaplarının etkili ve hedefe uygun bir şekilde hazırlanması için önemli ölçütler ortaya koymuşlardır. Aşağıda bu kriterler kısaca özetlenmiştir:

- Dil ve Anlatım: Kitapta kullanılan dil, çocukların kavrama, anlama ve hayal gücünü geliştirmeye yönelik olmalı, özgün üretkenliklerini teşvik etmelidir.
- Sözcük Dağarcığı: Kitaplar, çocukların kelime bilgilerini genişletecek şekilde kaleme alınmalıdır.
- Cümle Yapısı: Cümleler sade olmalı, özne ve fiil içeren net yapılarla oluşturulmalıdır.
- Bakış Açısı: Hikâyede tek bir perspektif kullanılmalı ve bu perspektif net bir şekilde sunulmalıdır.
- Görsel Unsurlar: Resimler, hikâyenin duygusal yapısını ve hareketini destekleyerek, anlamayı kolaylaştırmalıdır.
- Kâğıt Kalitesi: Kâğıt çok ince olmamalı, parlak ve kaygan kâğıt türlerinden kaçınılmalıdır.
- Kitap Boyutu: Kitabın boyutu, hedef yaş grubu ve amaca uygun seçilmelidir.
- Ciltleme: Kitap, dayanıklılık için dikişli ciltleme yöntemiyle hazırlanmalıdır.

Yukarıdaki bilgilere göre resimli çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikleri içerik ve dış yapı özellikleri olarak iki ana başlıkta toplamak mümkündür. Çocuk kitaplarının dış yapısal

özellikleri, ciltleme türü, kapak tasarımı, boyut, sayfa düzeni ve kâğıt kalitesi gibi unsurlardan oluşur. Ciltleme türü, kitabın uzun süre kullanılabilir olmasını sağlamak açısından önemlidir; özellikle yoğun kullanılan çocuk kitaplarında dikişli ciltleme tercih edilmektedir. Kapak tasarımı, çocuğun dikkatini çekmek amacıyla estetik ve görsel olarak zengin olmalıdır. Kitabın boyutu, hedeflenen yaş grubuna uygun olmalı, sayfa düzeni ise çocukların rahat bir okuma deneyimi yaşamasına ve görsellerden keyif almasına olanak tanınmalıdır. Kâğıt kalitesi, görsel öğelerin netliğine etki eder ve genellikle yansıtıcı olmayan mat kuşe kâğıt tercih edilir (Sever, 2021).

Sessiz kitaplar neredeyse tamamen resimlerden oluştuğu için bu kitaplardaki resimlerin kalitesi, dış tasarımı okuyucular açısından önemli hale gelmektedir. Çünkü bu kitaplarda okuyucular, sadece resimleri yorumlamak suretiyle hikâyelerini oluştururlar. Sessiz kitapların dış yapısal özelliklerini incelemek, çocukların bu tür kitaplara yönelik ilgilerini ve gelişimsel katkılarını anlamak açısından oldukça önemlidir. Resimli çocuk kitaplarıyla ilgili yapılan çalışmalarda, dış yapısal özelliklerin incelenmesine odaklanan araştırmaların oranı yalnızca %16,67 olup, bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Özellikle 2016 yılından sonra bu tür incelemelerin azalması, yeni basılan kitapların dış yapısal özelliklerinin yeterince incelenmediğini göstermektedir (Bekkaya ve Güven, 2021).

Dış yapı özellikleri kitaplarda öncelikle dikkat çeken bir unsurdur. Yılmaz ve Yılmaz (2021) tarafından yapılan bir çalışmada, kütüphanelerde ödünç alınan kitaplarda kapak görsellerinin ilgi çekici olması, resimlerin hikâye oluşturma sürecine katkı sağlaması ve resim-metnin dengeli bir biçimde sunulmasının kitapların daha fazla ödünç alınmasında etkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, ebeveynler çocuklarına kitap alırken yaşa uygunluk, renk ve yazı puntosu gibi fiziksel unsurlara dikkat etmekte ve kitapların eğitici, eğlendirici ve yaratıcı olmasını önemsemektedirler (Pekdoğan, 2017). Çocuklar okuyacakları kitapları seçerken dış yapı özelliklerine dikkat etmektedirler. Altunkaynak (2018) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada çocukların kitap seçiminde farklı boyutlardaki kitapları almayı tercih ettikleri, kitaplardaki resimlere, ciltleme ve kâğıt kalitesine, kitapların sağlam olup kolay yırtılmamasına dikkat ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Tüm bunlar, çocuk edebiyatı ürünlerinden olan sessiz kitapların dış yapısal özelliklerinin çocuklar üzerindeki etkisini anlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Ulusal alanda sessiz kitaplarla ilgili çok az yayın bulunmaktadır. Bu yayınlarda da daha çok kitapların karakter tasarımı üzerinde durulmuş (Sağlam, 2023); eğitsel ve sanatsal yapısı incelenmiş (Gülbil ve Bilbay, 2024; Karakaya, 2022), görsel iletişim bağlamında değerlendirilmiş (Erfidan Haybat, 2024), görsel okuma becerileri bağlamında ele alınmış ve sessiz kitapların önemi üzerinde durulmuştur (Bayraktar, 2022). Ancak dış yapı özelliklerine bütüncül şekilde bakan ve çok sayıda kitabı bir arada değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan okul öncesi çocuklara yönelik yayımlanan sessiz kitapların dış yapı özelliklerinin incelenmesine gereksinim duyulmaktadır. Yapılan bu çalışma alanyazına katkı sağlayarak bu alanda yapılacak daha farklı çalışmalara kaynaklık edebilir. Aynı zamanda yayınevi, yazar ve tasarımcılara rehberlik ederek daha nitelikli yayınların çıkmasına; böylece yayımlanacak sessiz kitapların çocuk dostu olmasına katkı sunabilir. Aynı zamanda sessiz kitapların dış yapı özelliklerinin önemini vurgulayarak sessiz kitaplara yönelik farkındalık oluşturabilir.

Araştırmanın Sınırlıkları

Bu çalışma, Türkiye’de satışa sunulan 28 sessiz kitapla ve onların dış yapı özellikleri ile sınırlıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi çocuklara yönelik yayımlanan sessiz kitapların dış yapı özelliklerini incelemektir.

Yöntem

Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi uygulanmıştır. Bir konuya ilişkin bilgi sunan yazılı materyaller genel olarak doküman olarak tanımlanır. Doküman incelemesi süreci, ilgili belgeleri inceleyerek araştırma konusuna dair veriler elde etme ve değerlendirme yöntemini içerir (Karabadan vd., 2023).

Araştırmanın örneklemini evrenden random yöntemle seçilen 18 yayınevine ait ve Türkiye’de satışa sunulan 28 sessiz çocuk kitabı oluşturmaktadır (bkz. EK). Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kontrol listesi kullanılmıştır. Veri toplama aracı hazırlanırken öncelikle ilgili alanyazın (Adak Özdemir ve Özdemir Beceren, 2019; Demircan, 2006; Şahin, 2014; Uluğ ve Bayraktar, 2014; Yazıcı vd., 2018) taranarak kontrol listesi oluşturulmuş, ardından ikisi okul öncesi eğitim ve biri çocuk edebiyatı alanında olmak üzere üç uzmanın görüşü alınarak kontrol listesinin son hali verilmiş ve sessiz kitapların dış yapı özellikleri incelenmiştir. Hazırlanan kontrol listesi araştırmanın amacını gerçekleştirmek için sessiz kitapların dış yapı özelliklerini, kitabın kapak yapısı, ciltleme türü, boyutu, kullanılan kâğıdın hamuru, resimler, sayfa düzeni, sayfa sayısı ve künye bilgilerini içermektedir.

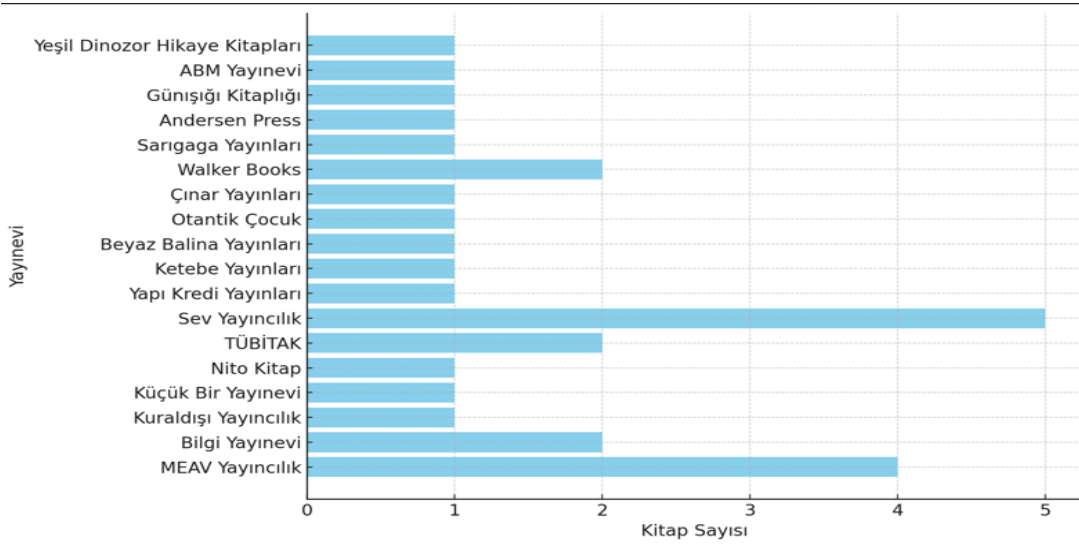
Araştırma sürecinde elde edilen veriler, betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Nitel yöntemlerin tercih edildiği çalışmalarda inanırılık ve tutarlılığı sağlamak amacıyla belirli önlemlerin alınması gerekmektedir (Creswell, 2014). Bu çalışmada, gerekli tedbirler titizlikle alınmıştır. Şöyle ki, tüm süreç ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Hem seçilen kitapların okul öncesine uygunluğu hem de veri toplama aracının hazırlanması sürecinde uzman görüşüne başvurulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda, verilerin sınıflandırılması ve anlamlı temaların oluşturulması sağlanmıştır. Kodlama güvenilirliği için kodlamalar esnasında iki ayrı kişi kodlama yapmıştır. İki araştırmacı tarafından yapılan kodlamalar çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için karşılaştırılmış ve görüş birliği sağlanmıştır. Aynı zamanda farklı zamanda da tekrar aynı analiz (test-tekrar test) yapılmış ve önceki kodlama ile aynı sonucu verdiği görülmüştür.

Bulgular

Bu çalışmada, örnekleme oluşturan 28 sessiz kitabın dış yapı özellikleri; yayınevleri, yayımlanma yılı, kitapların boyutu, ciltleme, kullanılan kâğıdın türü, resimleme, kapak yapısı, sayfa yapısı ve sayfa sayısına göre ele alınmaktadır.

Şekil 1

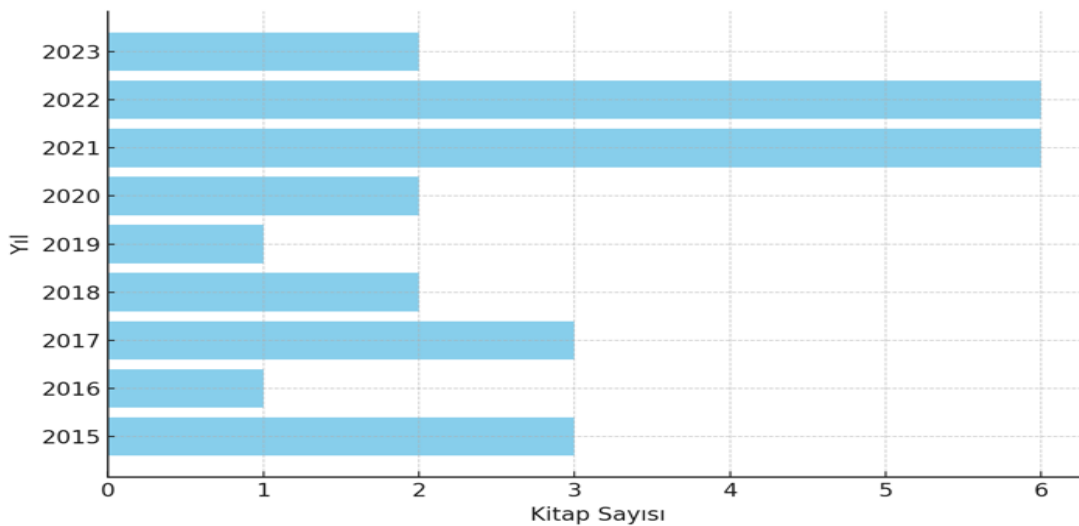
Sessiz Kitapların Yayınevlerine Göre Dağılımı

Şekil 1, araştırma kapsamında analiz edilen sessiz kitapların yayınevlerine göre dağılımını göstermektedir. Grafik incelendiğinde, bir yayınevinin 5 kitapla en yüksek yayın sayısına sahip olduğu, bunu 4 kitapla bir diğer yayınevinin takip ettiği gözlemlenmektedir. Buna ek olarak, üç yayınevi 2'şer kitap yayımlarken, kalan yayınevleri ise 1 kitapla temsil edilmektedir. Bu dağılım, sessiz kitap yayıncılığında belirli yayınevlerinin daha aktif rol oynadığını göstermektedir. Bu dağılım, bazı yayınevlerinin sessiz kitaplara daha fazla yatırım yaptığını ve bu tür eserleri eğitim ve çocuk edebiyatına kazandırmada öncü bir rol oynadığını göstermektedir. Bununla birlikte, daha geniş bir yayınevi dağılımı, bu tür eserlerin farklı perspektiflerden ve yayın politikalarından desteklendiğini göstermektedir.

Şekil 2

Sessiz Kitapların Yayımlandıkları Yıllara Göre Dağılımı

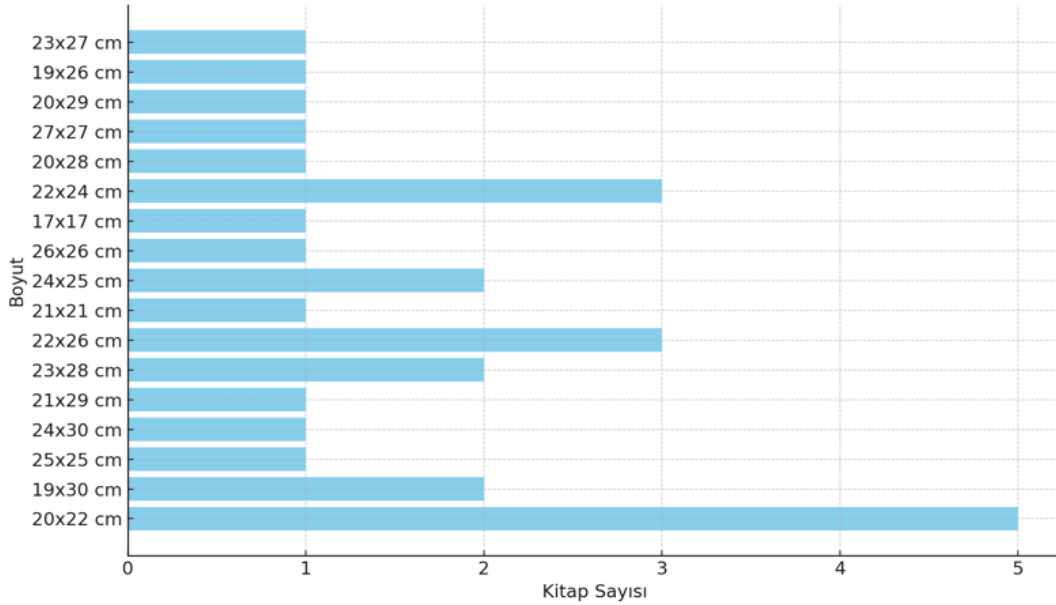
Verilere bakıldığında, 2021 ve 2022 yılları en fazla kitabın yayımlandığı yıllar olup her iki yılda da altı kitap yayımlanmıştır. 2015, 2017 ve 2020 yıllarında iki veya üç kitap yayımlanmış, 2016, 2018, 2019 ve 2023 yıllarında ise daha az sayıda kitap basılmıştır. Bu dağılım, özellikle son yıllarda sessiz kitaplara olan ilginin giderek arttığını ortaya koymaktadır. Bu dağılım, sessiz kitapların son yıllarda daha fazla ilgi gördüğünü ve 2021'de önemli bir artış yaşandığını göstermektedir. Bu

durum, eğitimde ve çocuk edebiyatında sessiz kitaplara yönelik farkındalığın arttığı ve bu tür eserlerin yayın dünyasında daha geniş yer bulmaya başladığını ortaya koymaktadır.

Şekil 3

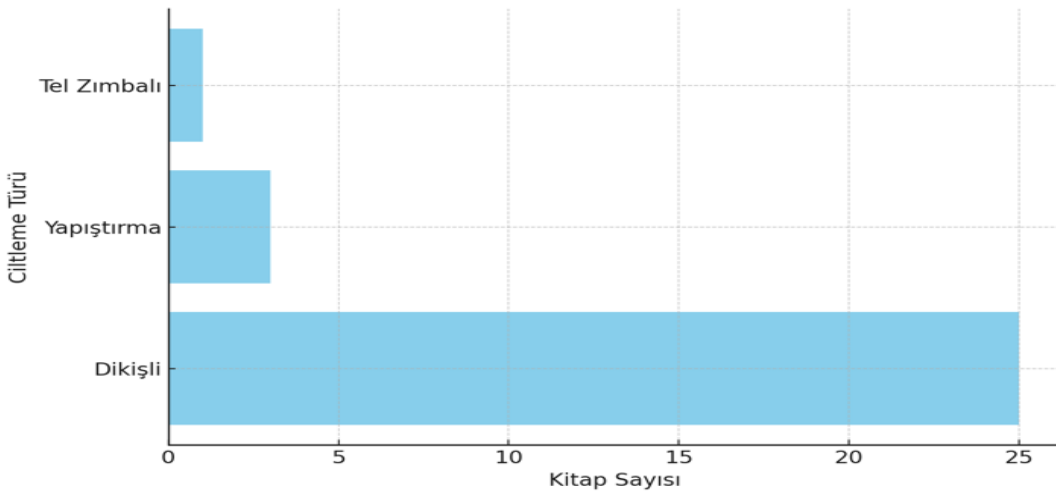
Sessiz Kitapların Boyutlarına Göre Dağılımı

Şekil 3'e göre sessiz kitaplarda en çok tercih edilen kitap boyutları 20x22 cm ve 22x26 cm'dir. Diğer boyutlar ise daha az sayıda kitapla temsil edilmiştir. Verilere göre, 20x22 cm boyutundaki kitaplar, grafikte en çok tercih edilen boyut olarak öne çıkmaktadır. Diğer boyutlar ise daha az sayıda kitapla temsil edilmiştir, her biri genellikle bir veya iki kitap ile grafikte yer almaktadır. Bu çeşitlilik, sessiz kitapların farklı yaş gruplarına ve kullanım amaçlarına uygun olarak çeşitli boyutlarda tasarlandığını göstermektedir. Özellikle küçük boyutların ve standart dışı ölçülerin çocukların görsel deneyimini ve kullanım rahatlığını artırmaya yönelik bir eğilimi yansıttığı söylenebilir.

Şekil 4

Sessiz Kitapların Cilt Türüne Göre Dağılımı

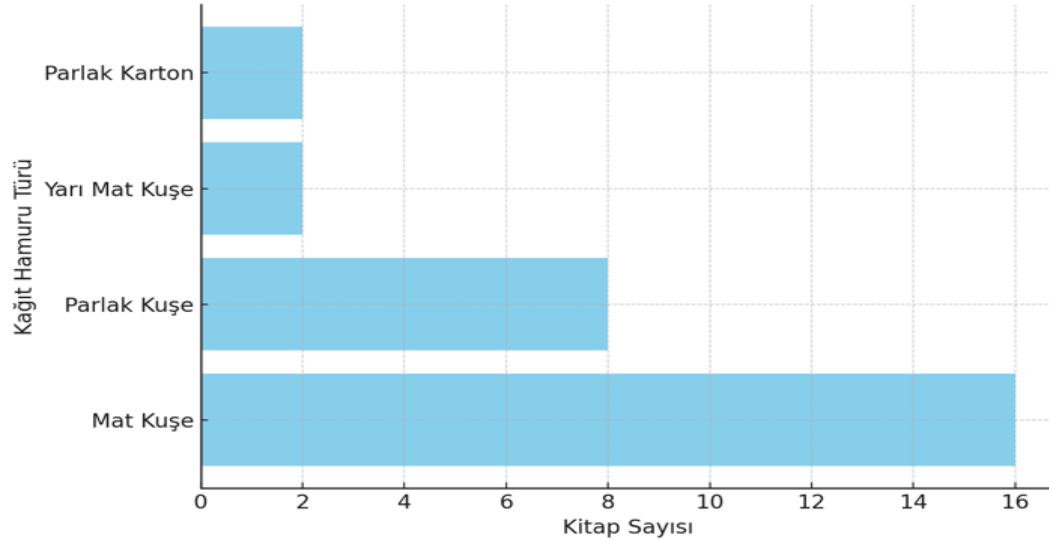

Şekil 4'e göre, en çok kullanılan ciltleme türü dikişli ciltleme olup, toplam 25 kitapta tercih edilmiştir. Yapıştırma ciltleme 3 kitapta kullanılırken, tel zımbalı ciltleme yalnızca 1 kitapta yer almıştır. Bu durum, dikişli ciltlemenin kitapların dayanıklılığını artırdığı için yaygın olarak tercih

edildiğini göstermektedir. Bu dağılım, dikişli ciltlemenin sessiz kitaplarda yaygın olarak kullanılmasının, dayanıklılığı ve uzun ömürlü olmayı sağladığını göstermektedir. Çocukların sık kullanımına uygun olması açısından dikişli ciltleme tercih edilmektedir.

Şekil 5

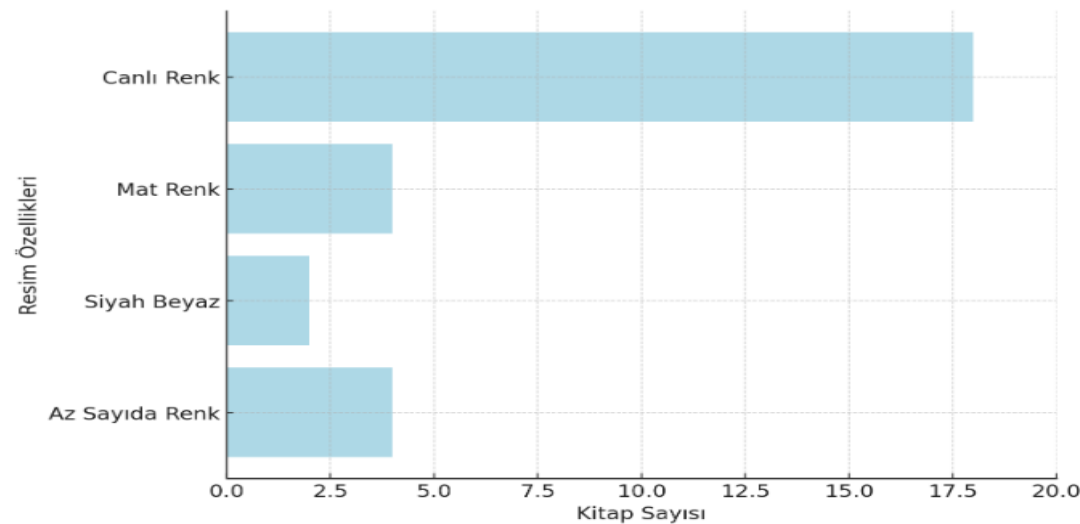
Sessiz Kitapların Kullanılan Kâğıt Hamuruna Göre Dağılımı

Şekil 5, araştırma kapsamında incelenen kitapların kullanılan kâğıt türüne göre dağılımını göstermektedir. Verilere göre, mat kuşe kâğıt en sık kullanılan tür olup, 16 kitapta tercih edilmiştir. Parlak kuşe kâğıt ise 8 kitapta yer alırken, yarı mat kuşe ve parlak karton ikişer kitapta kullanılmıştır. Mat kuşe kâğıdın sıkça tercih edilmesi, yansımayı önleyerek görsel netliği artırmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu dağılım, mat kuşe kâğıdın çocuk kitaplarında popüler bir tercih olduğunu göstermektedir. Mat kuşe, yansımaya yapmadan görsellerin net bir şekilde algılanmasını sağladığı için okuma konforunu artırır.

Şekil 6

Sessiz Kitapların Resim Kalitesine Göre Dağılımı

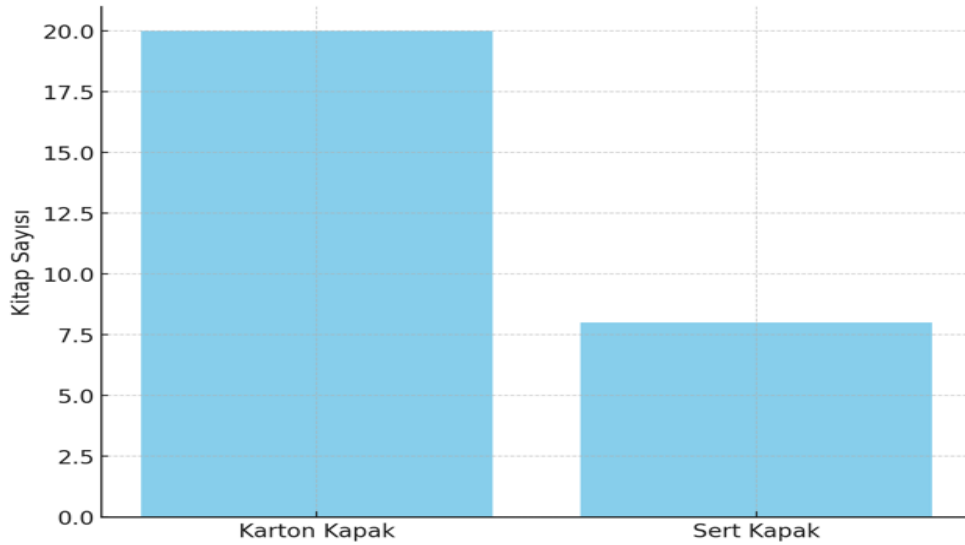
Şekil 6'da, sessiz kitapların resim kalitesine göre dağılımı gösterilmektedir. Grafikte, 28 sessiz kitap, canlı renk, mat renk, siyah beyaz ve az sayıda renk olarak dört kategoriye ayrılmıştır. En yüksek oranda temsil edilen kategori canlı renk ile gösterilen kitaplardır ve toplamda 18 kitap bu

grupta yer almaktadır. Bu durum, sessiz kitaplarda canlı ve dikkat çekici renklerin ön planda olduğunu göstermektedir. Mat renklerle tasarlanmış kitaplar ise 4 kitapla daha düşük bir oranda yer almakta, bu da daha sade ve yumuşak tonların daha az tercih edildiğini göstermektedir. Az sayıda renk kullanılan kitaplar da 4 kitapla sınırlıdır. Siyah beyaz olarak tasarlanan kitaplar ise yalnızca 2 kitap ile temsil edilmekte olup, bu tarzın daha az kullanıldığını ortaya koymaktadır. Bu dağılım, sessiz kitapların çocukların dikkatini çekmek ve öğrenmelerini desteklemek için canlı ve renkli tasarımlara yöneldiğini, mat ve daha az renkli tasarımların ise daha spesifik durumlar için tercih edildiğini göstermektedir.

Şekil 7

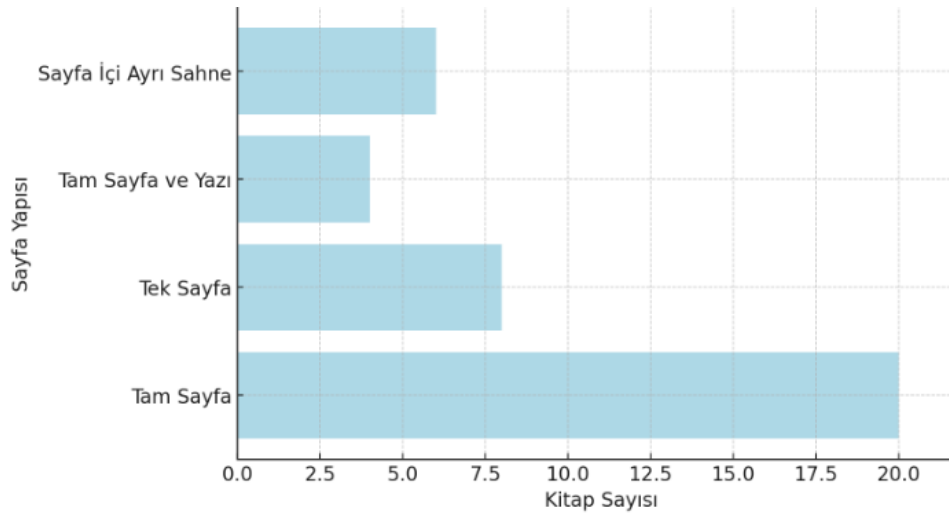
Sessiz Kitapların Kapaklarına Göre Dağılımı

Şekil 7'de sessiz kitaplarda kullanılan kapak türü görülmektedir. Karton kapaklı kitapların sayısı sert kapaklı kitaplara göre daha fazladır. Sert ve karton kapaklar kitapların sağlamlığı için önemlidir.

Şekil 8

Sessiz Kitapların Sayfa Yapısına Göre Dağılımı

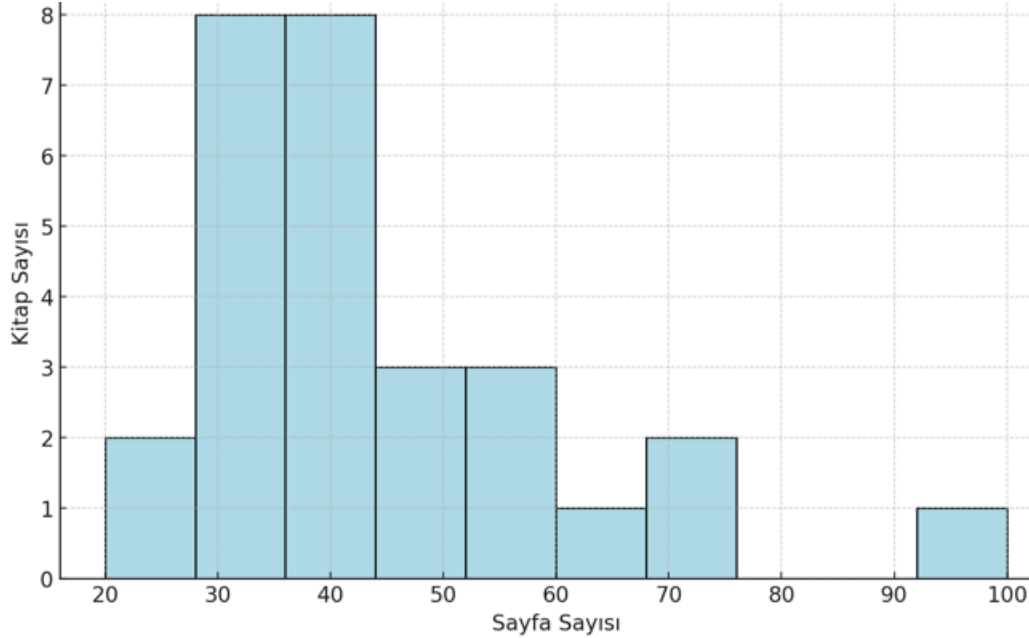

Grafikte, incelenen kitapların sayfa düzenine göre dağılımı gösterilmektedir. Verilere göre, kitapların büyük bir çoğunluğu tam sayfa resim düzenini tercih ederken, daha az bir kısmı tek sayfa resim düzenine sahiptir. Bu durum, tam sayfa resimlerin çocukların görsel ilgisini daha fazla

çekmek amacıyla yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir. Kitaplar ya tamamen resimlerden oluşmakta ya da çok az yazı içermektedir. Sadece iki kitap sonunda resimlerle ilgili hikâyelere yer vermiştir.

Şekil 9

Sessiz Kitapların Sayfa Sayısına Göre Dağılımı

Şekil 9, sessiz kitapların sayfa sayılarının dağılımını göstermektedir. Sayfa sayıları farklı aralıklarda toplanmış olup, kitapların sayfa sayılarının çoğunluğunun 30-40 sayfa arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle 40 sayfa ve 32 sayfa gibi değerler en çok tekrar eden sayfa sayılarıdır. 50 sayfa ve üstü kitaplar daha az sayıda olup, en fazla 100 sayfalık bir kitap bulunmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada sessiz kitapların dış yapı özellikleri incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen kitapların yayımlandığı yıllara bakıldığında, en fazla kitabın 2021 ve 2022 yıllarında yayımlandığı, cilt türü açısından dikişli ciltleme 25 kitapta en çok tercih edilen yöntem olduğu görülmektedir. Resim kalitesi bakımından, canlı renklerle oluşturulmuş çizimler ön plana çıkmakta, siyah-beyaz çizimler ise çok az tercih edilen bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Kullanılan kâğıt hamuru incelendiğinde, mat kuşe kâğıdın en yaygın tercih edilen tür olduğu, bunun yanı sıra parlak kuşe ve yarı mat kuşe gibi çeşitlerin de bazı kitaplarda yer aldığı görülmektedir. Çalışmada incelenen kitaplarda, kapak türleri açısından sert kapak ve karton kapak kullanımının yaygın olduğu belirlenmiştir. Sayfa düzeni bakımından, kitapların çoğunda tam sayfa resimlerin hâkim olduğu görülmüştür. Bu tür bir düzen, çocukların görsel detayları daha kolay algılamasına olanak tanır. Bazı kitaplarda ise tek sayfa resimlerle küçük ayrıntıların bir arada sunulduğu düzenler tercih edilerek hikâye akışının desteklediği gözlemlenmiştir. Sessiz kitapların sayfa sayılarının büyük çoğunluğu 30-40 aralığında yoğunlaşmaktadır. Kitapların daha çok yabancı kaynaklı olması sessiz kitapların Türkiye'deki yazarlar tarafından henüz tam olarak ilgi görmediği anlamına gelebilir.

Kitapların fiziksel yapısı, içerdiği metnin değerini ve anlamını yansıtabilen somut bir göstergedir. Kumaş kapaklar, sert veya karton ciltleme gibi unsurlar, kitabın sadece içeriğini değil, aynı zamanda kültürel ve estetik bir nesne olarak taşıdığı anlamı da belirler. Kitabın boyutu, sayfa düzeni ve basım kalitesi, metnin önemini vurgulayan tamamlayıcı unsurlar olarak öne çıkar.

Shakespeare'in eserlerinin folyo ve kuarto gibi farklı formatlarda basılması, bu fiziksel yapıların metnin prestijiyyle nasıl ilişkilendirildiğinin bir örneğidir. Kitapların dış yapısına verilen bu özen, metnin kendisine duyulan saygının bir yansıması olarak görülür (Yannicopoulou, 2013).

Çocuk kitabı seçiminde dış yapısal unsurların incelenmesi, çocuğun gelişim ve sağlık açısından uygun materyallerle buluşmasını sağlar. Kitabın hacmi, ağırlığı, kağıt kalitesi gibi unsurlar, özellikle küçük yaş gruplarında büyük önem taşır (Karaağaç ve Alikılıç, 2023). Çolaklar'ın (2019) araştırmasında, okul öncesi kitapların büyük çoğunluğunun kare ya da dikdörtgen formda olduğu, renkli resimli ve kuşe kâğıttan yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, kitapların %87,55'inin karton kapaklı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, sessiz kitaplarla yapılan mevcut araştırmada ulaşılan sonuçlarla örtüşmektedir. Sessiz kitapların da genellikle kuşe kâğıt ve zengin görsellerle basıldığı, dayanıklı ciltleme türlerinin tercih edildiği görülmüştür.

Kitapların dış yapı özellikleri önemlidir çünkü çocuklarla kitapları ilk buluşturan ebeveynlerin kitap seçimi tercihlerinde dış yapı özellikleri önem kazanır. Yapılan araştırmalar (Aslışen ve Hakkoymaz, 2023; Can vd., 2022) ebeveynlerin çocuk kitabı seçerken dikkat ettikleri özelliklerin; çocuğun ilgisi, iç yapı ve dış yapısı olduğunu ortaya koymuştur. Ebeveynlerin resimli çocuk kitabı seçerken özellikle çocuğun yaşına ve gelişimine uygun olmasına, yalın bir dile sahip olmasına, canlı renklerin bulunmasına ve şiddet içermemesine dikkat ettikleri bulunmuştur. Aynı araştırmada ailelerin kitap seçerken dikkat ettikleri hususların kitabın kalın kartondan yapılmış olup, kitabın uygun yazı tipi ve resim boyutuyla düzgün bir şekilde ciltlenmesi dikkat edilen dış yapı özellikleridir. Bu çalışmada incelenen sessiz kitaplar dış yapı özellikleri açısından sağlam ciltli ve canlı renklere sahip ve çocukların rahatça tutabilecekleri boyutlardadır. Bu özellikleri ile Türkiye'de satışa sunulan sessiz kitaplar ebeveynlerin tercih edebilecekleri kitap türleri olarak kabul edilebilir.

Alanyazında sessiz kitapların tasarımsal açıdan incelendiği çalışmalar öne çıkmaktadır. Erfidan Haybat'ın (2024) araştırmasında, Türkiye'deki sessiz kitapların görsel iletişim yönü ele alınarak hem örneklerin değerlendirilmesi hem de bir uygulama geliştirme sürecine odaklanılmıştır. Sağlam (2023) yedi farklı sessiz kitap incelenmiş, karakter, mekân ve hikâyeye bütünlüğünün sağlanmasında kullanılan tasarım ilkelerini analiz etmiştir. Her iki çalışma, sessiz kitapların estetik ve görsel boyutlarının yanı sıra, eğitsel ve sanatsal katkılarını da vurgulayarak alana önemli bir katkı sunmaktadır. Resimli çocuk kitapları ve sessiz kitaplar görsel kompozisyondan öte çocuklar için anlam oluşturma sürecini de desteklemek durumundadır. Bu durum, sessiz kitapların tasarımında görsellerin yalnızca estetik bir unsur olmaktan öte, hikayenin temel anlatıcısı olarak işlev gördüğünü ortaya koyar. Bosch (2015), resimli kitapların anlatı yapısını sayfa düzeni ve ardışık görseller aracılığıyla şekillenen bir tür olarak tanımlar. Bu türde illüstrasyonlar, anlatının temel taşıyıcısıdır ve metin, anlatıya eşlik eden ikincil bir unsur olarak geri planda kalır. Bu bakış açısı, resimli kitapların fiziksel yapısının yalnızca estetik bir tercih olmadığını, aksine hikayenin akışı ve anlamlandırılması için kritik bir rol oynadığını ortaya koyar. Resimli kitapların dış yapısına gösterilen özen, özellikle çocukların okuma alışkanlıklarının ve görsel algılarının gelişiminde belirleyici bir faktör olarak öne çıkar. Lestari (2018)'in de vurguladığı gibi, sessiz kitaplarda metin minimal düzeyde tutulurken, görseller çocuğun hikayeyi yorumlama ve anlama sürecini şekillendirir.

Bu araştırmada elde edilen bulgular, sessiz kitapların dış yapı özelliklerinin çocuk kitaplarına yönelik daha önce yapılan çalışmalarla uyumlu olduğunu göstermektedir. Gönen ve arkadaşları (2013), 3-6 yaş grubu çocuklara yönelik 228 resimli kitabı inceleyerek, bu kitapların içerik, dil, fiziksel özellikleri ve resimleme açısından belirli kriterlere göre değerlendirmiştir. Bulgularında, kitapların %42,5'inde dikişli ciltleme, %62,3'ünde ise parlak kuşe kâğıt kullanıldığını belirtmişlerdir.

Araştırmada incelenen sessiz kitapların çoğunda mat kuşe kâğıt tercih edilmiştir. Bu da sessiz kitapların, çocukların gelişimine daha uygun bir yapıda olduğunu göstermektedir. Demircan (2006) ise kitapların dayanıklılığını artırmak amacıyla ciltlemede hem iplik hem de yapıştırıcının kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, kitaplarda yazarın özgeçmişi ve yayınevini diğer yapıtlarına dair bilgilerin yer alması gerektiğini ifade etmektedir. Bu çalışmada incelenen sessiz kitapların, Demircan (2006)'ın önerdiği özellikleri büyük ölçüde taşıdığı gözlemlenmiştir. Kitapların çoğunda dikişli ciltleme tercih edilmesi, mat kuşe kâğıt kullanılması sessiz kitapların fiziksel özelliklerinin dayanıklı ve çocuklara uygun olduğunu ortaya koymaktadır. Zira sessiz kitapların tasarımında dikkat edilmesi gereken unsurlar, çocukların bilişsel ve görsel gelişimlerini destekleyecek şekilde özenle ele alınmalıdır. Lestari (2018)'e göre, sessiz kitapların kapak tasarımı çocukların yaşına uygun olmalı, sade ve anlaşılır bir başlık sayfası içermelidir. Kapak ve iç tasarımda kullanılan görsellerin, özellikle 5-6 yaş grubunun ilgisini çekecek nitelikte olması gerektiği vurgulanmaktadır. Hikaye akışında metin kullanımı minimum düzeyde olmalı ve anlatım ağırlıklı olarak resimler aracılığıyla gerçekleştirilmelidir. Kitabın yapısı, 6 ila 32 sayfa arasında olacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu tasarım sürecinde, çocukların yaş gruplarına göre farklı seviyelerde detaylandırılmış görseller kullanılarak, özellikle küçük yaş grupları için daha büyük ve basit çizimlerin tercih edilmesi önerilmektedir. Ayrıca, bu kitaplarda ebeveynler ve öğretmenler için bir rehber niteliğinde sayfaların bulunması, hikaye anlatımını kolaylaştırarak çocukların kitapla daha etkileşimli bir şekilde buluşmasını sağlar. Araştırmada elde edilen bulgulara göre Türkiye'de yayımlanan sessiz kitaplar, genel hatlarıyla alanyazında belirtilen kriterlere uygun bulunmaktadır. Ancak, bu kitapların hiçbirinde kitabın nasıl kullanılacağına dair ebeveynler veya öğretmenler için rehberlik sağlayan uygulama bilgisi yer almamaktadır. Bu durum, sessiz kitapların eğitimde daha etkili kullanılmasını sınırlayabilir ve kullanıcıların kitaptan daha verimli şekilde faydalanmalarını engelleyebilir. Aynı zamanda söz konusu eksiklik, sessiz kitapların çocukların dil ve hikaye anlatımı gelişimine katkısını tam anlamıyla gerçekleştirme potansiyelini sınırlayabilir.

Erol ve arkadaşları (2021) tarafından yapılan çalışmada çocuk kitaplarının büyük çoğunluğunun yabancı yazarlar ve ressam tarafından oluşturulduğu, basım yerlerinin çoğunlukla İstanbul olduğu belirtilmiştir. Bu bulgular, sessiz kitaplar bağlamında da geçerliliğini korumaktadır; incelenen sessiz kitapların büyük kısmı yabancı yazar ve çizerlere ait olup, Türkiye'den yazar ve ressam sınırlı sayıdadır. Bu durum, yerli yazarların ve illüstratörlerin sessiz kitap üretiminde daha aktif olmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

Sessiz kitaplar genellikle sadece resimlerden oluştuğu için hikâyenin anlatımında görseller, diğer resimli kitaplardan daha fazla önem arz eder. Hem ebeveynlerin hem de çocukların kitap tercihi dikkate alındığında sessiz kitaplar önemli başvuru kaynakları olarak okuyucuya hitap edebilecek yeterlilikte edebi ve sanatsal kaynaklardır. Bu bağlamda çalışmada incelenen sessiz kitapların dış yapı özellikleri itibarıyla çoğunlukla özenli olduğu ve alanyazın tarafından kabul edilen kriterlere uygun olduğu görülmüştür.

Öneriler

Türkiye'deki yazarların sessiz kitap üretiminde daha etkin olabilmesi için çeşitli etkinlikler ve atölye çalışmaları düzenlenebilir. Bu faaliyetler, yazarların sessiz kitaplara dair farkındalık kazanmalarını sağlayarak bu alanda daha çok sessiz kitap yayımlamaları için cesaretlendirici olabilir.

Sessiz kitapların çocukların gelişimindeki önemi dikkate alındığında yayınevlerinin daha çok sessiz kitap basmaları konusunda ilgili bakanlıklar teşvik edici tedbirler almalıdır.

Sessiz kitapların okullarda daha sık yer bulabilmesi için öğretmenlere yönelik seminerler ve atölye çalışmaları planlanabilir. Böylece, öğretmenler ve ebeveynler bu kitapların farkına varıp daha fazla kullanabilirler.

Sessiz kitapların etkili kullanımı için, öğretmenler ve ebeveynlere rehberlik edecek bilgilendirici ve rehberlik edici sayfalar yayımlanacak sessiz kitapların arkasına eklenmelidir.

Kaynakça

- Adak Özdemir, A. & Özdemir Beceren, B. (2019). Sözcüksüz kitapların niteliğinin ve okul öncesi dönem çocuklarının sözcüksüz kitap anlatımlarının incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 12(39), 1-41.
- Altunkaynak, M. (2018). İlkokul öğrencilerinin kitap seçimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(19).
- Arif, M. M., & Hashim, F. (2008). Reading from the wordless: A case study on the use of wordless picture books. *English Language Teaching*, 1(1), 121-126.
- Aşışen, E. H. T. & Hakkoymaz, S. (2023). Examining the criteria for preferring illustrated children's books by parents with 0-3 years-old children. *Theory and Practice in Child Development*, 3(2), 71-97.
- Atasagun, A. (2022). *Görsel okuryazarlık bağlamında sessiz kitaplar ve dil edinimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Bayraktar, T. (2022). Okul öncesi eğitimde sessiz kitapların önemi. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 17(4), 517. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.62907>
- Bekkaya, K., & Güven, G. (2021). 0-6 yaş arası çocuk kitaplarının yapısal özelliklerinin incelenmesi: Kesitsel bir alan yazın analizi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 1-14.
- Bosch, E. (2015). *Estudio del álbum sin palabras* [Doctoral dissertation]. Universitat de Barcelona. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/66127>
- Can, B., Kılınççı, E. & Şeker, P. T. (2022). Okul öncesi dönem çocuklarının resimli öykü kitapları ile ilgili tercihleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11(1), 240-252. <https://doi.org/10.30703/cije.1022598>
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Çolaklar, H. (2019). Bartın İl Halk Kütüphanesindeki okul öncesi dönem çocuk kitaplarının dış yapı ölçütleri: Yazım, dil, biçim ve içerik özelliklerine göre değerlendirilmesi. *Bilgi Yönetimi*, 2(2), 145-168. <https://doi.org/10.33721/by.643555>
- Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1).
- Erfidan Haybat, B. (2024). *Türkiye’de çocuklara yönelik sessiz kitapların görsel iletişim bağlamında incelenmesi ve bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Erol, F. Z., Balcı Elhakan, G., & Burulday, V. (2021). 3-6 yaş dönemindeki resimli çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özelliklerinin incelenmesi. *Akademik Matbuat*, 5(1), 115-130.
- Gönen, M., Aydos, E. H., Şentürk, Ç., Karaca, G., Kahraman, C., & Tuna, P. (2013). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve fiziki özelliklerinin incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (1).

- Gülbil, A., & Bilbay, A. (2024). Erken çocukluk döneminde görsel okuma bağlamında sessiz kitaplar. *DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (60), 1332-1342. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1425765>
- Jalongo, M. R., Dragich, D., Conrad, N. K., & Zhang, A. (2002). Using wordless picture books to support emergent literacy. *Early Childhood Education Journal*, 29(3), 167-177.
- Karaağaç, H. G. & Alikılıç, D. (2023). Çocuk edebiyatı ve çocuğa görelilik kavramı. *Education and Technology in Information Science*, 1(1), 58-66.
- Karadaban, A., Kaplan, C., Özek, Ö., Çaksu, C., Aküzüm, F., & Aydın, M. (2023). Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 9(67), 2666-2670.
- Karakaya, M. (2022). Sözsüz kitapların eğitsel ve sanatsal niteliklerinin incelenmesi. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Khu, M., Graham, S. A., & Ganea, P. A. (2014). Learning from picture books: Infants' use of naming information. *Frontiers in Psychology*, 5(144). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00144>
- Kurt, E. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin kahramanı hayvan olan hikâyelerin sınıf içi kullanımı ile ilgili görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi*(83), 227-239.
- Lestari, I. (2018). Developing wordless picture book to improve the storytelling ability of 5 to 6 years old children. *Jurnal Cakrawala Pendidikan*, 37(2), 189-200.
- Matulka, D. I. (2008). *A picture book primer: Understanding and using picture books*. Westport, CT: Libraries Unlimited.
- McGuire, K. (2023). Engaging students through wordless picture books during story time. *Knowledge Quest*, 51(3), 46-51.
- Maniam, M. (2011). What do children look forward to in a picture book?. *Language in India*, 11(12).
- Pekdoğan, S. (2017). 3-6 yaş çocuğa sahip ebeveynlerin resimli çocuk kitabı seçimi ölçütlerinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (71), 315-326.
- Sağlam, S. (2023). Çocuk sessiz kitaplarında karakter tasarımlarının tasarım ilkelerine göre incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Sağlam, S. (2023). *Çocuk sessiz kitaplarında karakter tasarımlarının tasarım ilkelerine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Sever, S. (2021). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem Yayınevi.
- Strickland, D. S., Galda, L., & Cullinan, B. E. (2004). *Language arts: Learning and teaching* (2nd ed.). Wadsworth/Thomson Learning.
- Şahin, G. (2014). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyaran olarak resim. *Turkish Studies*, 9(3), 1309-1324.
- Uluğ, E. & Bayraktar, A. (2014). Determination of the required features of children's picture books. *Journal of Education and Future*(6), 25-42.
- Yazıcı, D. N., Yıldız, C. & Durmuşoğlu, M. C. (2018). Erken çocukluk dönemi resimli çocuk kitaplarının eğitsel özelliklerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1196-1209.

Yılmaz, G. & Yılmaz, B. (2021). Eskişehir il halk kütüphanesi dermesinde bulunan resimli çocuk kitaplarının fiziksel ve içerik özelliklerinin ödünç alınma üzerinde etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(3), 353-387. <https://doi.org/10.24146/tk.955105>

Yannicopoulou, A. (2013, September). The materiality of picturebooks: Creativity activities. In *1st International Conference on Creative Writing* (pp. 1–16).

EK: Araştırmada Değerlendirilen Sessiz Kitapların Listesi

1. George, P. (2015). *Hayvan Kurtarma*. İstanbul: MEAV Yayıncılık.
2. George, P. (2015). *Olamaz*. İstanbul: MEAV Yayıncılık.
3. Lee, S. (2017). *Dalga*. İstanbul: MEAV Yayıncılık.
4. Lee, S. (2020). *Ayna*. İstanbul: MEAV Yayıncılık.
5. Johnson, R. (2022). *Evvel Zaman İçinde Bir Kar Fırtınasında*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
6. Schubert, I. & Schubert, D. (2021). *Şemsiye*. İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
7. Oswald, P. (2021). *Babamla Yürüyüş*. İstanbul: Küçük Bir Yayınevi.
8. Kastelic, M. (2021). *Gizemli Evde Bir Çocuk*. İstanbul: Nito Kitap.
9. Shin, S. (2021). *Canavar! Canavar!*. Ankara: TÜBİTAK.
10. Ferri, G. (2021). *Ver Elini*. İstanbul: MEAV Yayıncılık.
11. Kerascoet. (2018). *Vanessa'nın Yanındayım*. İstanbul: Sev Yayıncılık.
12. Hare, J. (2022). *Ay'a Okul Gezisi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
13. Tahvili, N. (2015). *Kâğıttan Şehir*. İstanbul: Sev Yayıncılık.
14. Hedeyati, M. (2020). *Tatlı Rüyalarda*. İstanbul: Ketebe Yayınları.
15. Martin, P. & Bonilla, R. (2022). *Haydi Uykuya*. İstanbul: Beyaz Balina Yayınları.
16. Barroux. (2022). *Nerede Bu Denizyıldızı?*. İstanbul: Sev Yayıncılık.
17. Barroux. (2022). *Nerede Bu Fil?*. İstanbul: Sev Yayıncılık.
18. Yıldız Erkan, F. (2021). *Anne Oğul Günlükleri*. İstanbul: Otantik Çocuk.
19. Alaca, N. (2017). *Korkusuz Pia'nın Orman Kitabı*. İstanbul: Çınar Yayınları.
20. Guojing. (2021). *Biricik*. Ankara: TÜBİTAK.
21. DiCamillo, K. & Kim, J. (2017). *La La La*. Londra: Walker Books.
22. Moure, G. & Varela, A. (2016). *Kırmızı Ringa*. İstanbul: Sarıgaga Yayınları.
23. Sterer, G. & Di Giorgio, M. (2017). *The Midnight Fair*. Londra: Walker Books.
24. Abreu, A. & Kellen, P. (2021). *Ama O Zaman Elma Ağacı Büyür Müydü?* Ankara: Bilgi Yayınevi.
25. Cordel, M. (2019). *Wolf In The Snow*. Londra: Andersen Press.
26. İrten, G. (2023). *Kim Bu Gelen?*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı Yayıncılık.
27. Nolan, D. (2021). *Büyük Orman Avcıları*. İstanbul: ABM Yayınevi.
28. Marangoz, İ. & Gölemen, Ö. (2023). *Çocuklar ve Tavşanlar Yeşil Sever*. İstanbul: Yeşil Dinozor Hikaye Kitapları.